

SU-LIANG
I UNES ALTRES POESIES.

Francesc Xavier Parera Gutiérrez

SU-LIANG

PRÒLEG:

(Fragment de la carta de Joan Esteve, l'autor del poema Su-Liang, a l'Editor)

Rio de Janeiro, 25 de juny de 1998

...Com ja pot comprovar, per motius de salut no em puc desplaçar. La meva estranya malaltia no m'ho permet i els metges ja m'han dit que acabaré el meus dies en aquest hospital de Brasil. Us envio les darreres poesies en les quals explico el que em va passar durant la meva absència per la jungla del riu Amazones. No es tracta d'uns fets víctimes d'una creixent imaginació. Repeteixo que és cert. Espero que sortin publicades, però per tal que no perdin diners, els he adjuntat a aquesta carta un xec per que tinguin els seus guanys si les poesies no es venen...

Cordialment:
Joan Esteve

SU-LIANG

I

Remuntà l'ampli riu Amazones un vell vaixell de vapor,
I el seu amable i fatigat capità em preguntà amb amargor:
"Per què vol arribar tot sol a aquest món salvatge?"

Jo, Joan Esteve, un home d'abatuda imatge,
vaig respondre en un vespre de tardor,
on allí només manava la calor:

"Des de la meva infantesa
acudia en els meus somnis una princesa.
Sempre pensava en ella,
i en la seva llar, una gegantesca ciutadela,
de grans murs i cúpules, de majestuosos palaus,
entre la selva d'altius arbres i cridaneres aus."

Quan vaig acabar, el capità va somriure,
mentre es preguntava com encara tenia desigs de viure.
Però l'agradable visió d'aquella noia formosa,
els seus ulls esquinçats i uns altres trets orientals...
m'allunyaren de la meva creixent angoixa.

I em deixaren en un perdut lloc
-com volia- i aleshores em va rebre una estàtua de foc.
Era ella, la meva preada princesa!
Les flames s'extingiren amb tendresa
I quan ella em parlà, fugí la meva feblesa:

"Sóc la reina Su-Liang, per tu sempre he somiat,
i ara ja ha arribat el nostre moment tan esperat.
Abandona tots els espectres del passat
i passegem junts a la meva ciutat,
Governarem en un regne aïllat
tots plegats.
Els xinesos foren els nostres avantpassats
Però pel mític Genghis Khan fórem desterrats,
I, després per muntanyes i pel mar,
en un viatge llarg,
arribarem a aquestes costes. No siguis amarg
i tornarem a conèixer la felicitat.
El somni de l'ésser estimat!"

II

Vaig escoltar aquella història formosa...
Era veritat! No podia ser objecte d'una passió morbosa.
La meva princesa em va prendre de la mà,
un gest afectuós, un gest humà,
i, tots plegats, caminàrem per la jungla de maldat,
com una parella presonera de la felicitat.
I així arribàrem a una emmurallada ciutat,
a través d'una pavimentada calçada,
feta d'una pedra argentada.
Per a nosaltres les grans portes s'obrien
i els soldats cerimoniosament ens rebien.
Per Su-Liang lluitaven i vivien!
Homes, dones i nens sortien encuriósits.
Era normal! Un estranger entre els seus súbdits...
Pagodes, cases i un palau de marbre de columnes altives
ens saludaren com si fossin amazones captives.
Els perfumats aristòcrates i els seriosos escrives
van fer una solemne reverència.
La meva princesa era la seva preferència!
En la cambra del tron parlà ella amb certa indiferència
i em presentà com un monarca amic,
pertanyent a un estrany regne, tan sinistre com antic.
Unes somrients esclaves indicaren la meva habitació
i per la nit uns agradables somnis feren la seva irrupció:
Su-Liang cobria el meu torturat cos amb salvatges petons,
els que -com ja sabeu- despertaven adormides sensacions.

III

Oh, amics! Quina neguitosa por
sorgeix del meu cor!
Però... De què serveix queixar-me?
Sempre de mi us heu rigut,
per al vosaltres sóc un home malalt i decaigut.
Recordo ara una cruel cançó,
des de la meva infantesa tingué el seu resó:
 “Viuràs tot sol,
 en el teu interior
 coneixeràs el dolor.”

I l'espectre del Destí continuà després amb horror,
i es despertà una altra vegada la por
que donà un inesperat valor
al meu conegut dolor.
Escolteu el seu solemne cant
i us esgarrifareu en un instant:
 “Camina ara per un abisme de foscor,
 que et portarà el fracàs de l'amor.
 I amb el teu ànim decaigut
 veuràs decebut,
 que cap dama estimarà un heroi abatut.”

Aleshores la il·lusió per l'amor fugia,
entre ombríbols pensaments el meu valor dormia,
però tancat en aquella habitació... Vivia!
Su-Liang! Su-Liang! No em deixis amargat
perquè per tu sempre he lluitat.

IV

Una tarda entrà a la meva cambra un prim esclau,
en el seu rostre no hi havia rancor ni pau
i em digué que Su-Liang, l'emperadriu
-de la qual es murmurava que no coneixia l'amor compassiu-
ràpidament em volia veure.
Potser la meva presència la podia distreure!

A la sala del tron parlàrem.

I els falsos escrives em preguntaren:

“T'agrada Yu-Sang, la nostra ciutat?

En ella mana encara l'orgullós passat.”

Jo vaig contestar meravellat

perquè em sentia atret pels temes de l'antiguitat.

Em preguntà l'emperadriu quin Khan governava ara

i jo vaig respondre que hi havia uns altres homes al poder

i uns altres sistemes de govern.

La noia no s'ho creia!

Em demanà que el parlès del meu regne,

jo només vaig comentar que venia d'una ciutat costanera,

i, després d'uns amargs desenganys, a la primavera,

vaig iniciar aquest viatge, sense espera,

per conèixer a Su-Liang, la meva princesa.

Es formà a la sala un silenci cerimoniós...

Com podia ser agossarat i odiós?

Però l'emperadriu va somirure pel meu valor,

allò que em donà cert ardor

per meu trajecte en aquella jungla aïllada,

al costat de la gent oblidada.

Qui era jo per respondre arrogant?

Qui era jo per ser un secret amant?

L'emperadriu va fer un picament de mans

i ordenà que marxessin els escrives i l'estranger,

ja que ella se sentia cansada amb un mareig lleuger.

V

Jo, Joan Esteve, passejava tranquil al jardí...
Els raigs del sol del matí
arrencaven una majestuosa brillantor
a les pagodes de Yu-Sang i les teulades de resplendor.

Una gegantesca font entonà el seu càntic,
i jo, em vaig apropar una mica cansat
pel meu caminar lent i pausat.

Amics, sabeu que les meves cames
no em permeten gaire llibertat,
i aquesta estranya malaltia em tracta sense pietat.
Apa! Ja m'he queixat!
Ja he tornat!
No ho volia dir amargat
perquè només penseu en vosaltres i la maldat.

Aleshores una dolça veu em despertà!
Com un subtil felí Su-Liang s'apropà...
Digué ella solemnement:

“Deixa lliure la teva ment,
no pots ser un esclau del passat,
no pots viure sempre amagat.”

Vaig callar davant d'unes paraules de seriositat,
uns durs consells carregats (també) de sinceritat.
Però ella continuà amb un to decidit:

“Veig que en la teva vida has patit,
no ho nego, oh, estranger atrevit!
I no somiaves en els teus estats de feblesa
en les somrients imatges d'una princesa?
No ocultis davant meu els teus sentiments,
(sé que parlen de passions ardents).
Ho veig a través del teus foscos ulls,
perquè, quan hi ha amor, la por fuig.”

Davant de les seves paraules esperades
-llargament anhelades-,
només em calia respondre amb severitat.
No era un somni, era la realitat!
Els ulls eren com espurnes de sang

i Su-Liang

seguí parlant:

“Jo, descendent d’un llinatge antic,
t’estimaré, et convertiràs en amant i amic.”

Aleshores la sang de les venes em cremà
i vaig allargar amb timidesa una mà.

Vaig respondre pausadament:

“Vols enamorar-te d’un home deformat,
a qui la malaltia l’ha convertit en un desgraciat?”

Su-Liang va conèixer el furor,
però va comprendre, també, el meu dolor.

I mentre m’abraçava digué somrient:

“Ets un home valent
ets un gran aventurer.

T’has de rendir ara, guerrer?”

Aleshores dels nostres llavis provàrem el foc i l’acer
i les estàtues de dracs i lleons alats
es transformaren en testimonis aïllats,
d’un amor sincer
entre una princesa i l’esmentat guerrer.

VI

Com us puc parlar d'amor?
Ara, quan ja he provat el seu dolç petò,
que ha allunyat l'angoixa i el dolor.
Canvià aleshores el meu rostre torturat
i el meu caràcter fou més animat.

A Yu-Sang i a la Cort era tractat
amb majestuosa dignitat.
Però encara hi era la noblesa i la seva constant rivalitat,
que no veia bé un matrimoni precipitat.
No entenien ells res de l'amor,
només volien enriquir-se amb el seu or
i viure tranquil.lament a la Cort.

Moltes vegades Su-Liang havia rebutjat
les proposicions de l'aristòcrata arruïnat
o del jove príncep sense honestedat.
I des de les ombres començaren conspiracions,
frustrades confabulacions,
per allunyar-me viu o mort
de la sumptuosa Cort.

Una tarda, el noble Tan-Li
parlà amb mí,
en una estança privada,
una cambra molt apartada,
i m'allargà una mà prima amb or
a canvi de renunciar a Su-Liang i el seu ardor.
Jo em vaig negar i aleshores el vaig escoltar:
“Et buscarem problemes a la Cort,
viuràs preguntant per la teva sort.”
Vaig callar perquè en la princesa confiava...
de fet, era l'única dona que m'estimava!
I ella no era estúpida, ja que dels esdeveniments s'assabentava
i decretà immediatament
el desterrament
per a certes famílies de la noblesa,
mentre proclamava el nostre casament,
on es convocaria la reialesa.

VII

Abans del casament
hi ha nervis en qualsevol moment.
Però Su-Liang se sentia més calmada
quan veia des d'una altiva pagoda, la gent desterrada,
així era netejada la ciutat.

Fugim de les revenges i maldat!
Tan-Li i la resta de perjudicats,
homes i dones ensorrats,
maleïren el nom de Su-Liang
i cridaren rient
que tornarien com un colós valent.
Sincerament,
una setmana després,
ningú es recordava dels desterrats en un bosc espès.

Una nit, entre la llum de torxes, baixàrem a la cripta reial,
on només conviu la criatura mortal.
Als alts murs hi havia nínxols d'éssers momificats,
pertanyents a guerrers i princeses acartronats,
de rostres apergaminats.

Eren els seus avantpassats!

M'acompanyà en aquell lloc
i ens vam asseure davant d'un ampli pou de foc.

Pujàven les flames fimbrants
com els espectres dels joves amants.

I Su-Liang em digué amb una veu afligida

“El foc és l'origen de la vida.

Mira a través d'ell i veuràs...

Veuràs...

Quins eren els teus avantpassats?”

I els meus ulls s'obriren bocabadats
perquè no entenia com desfilaven imatges de temps oblidats.
Tremolaven les meves cames
i les lliscants flames
semblaven un fals mur
d'incert futur...

i veia... veia...

En la nit, cobert de pell, un home primitiu
arriba a una cova, al caliu.
Allí el reben la gent de la seva tribu
i la seva fidel esposa.

Després...
En un poblat costaner
un guerrer,

Contra romans lluita un íber salvatge,
defensa el seu valor, la seva imatge...
Espases contra llances...
Arriba la victòria, ballarines, vi i danses.

Ara veig un drakkar viking,
tornen els pirates dels saquejos.
A una cabana el gran Leif prepara una festa...
El botí és ric i tenim presoners...

I un poeta, esclau dels nòrdics acarona el seu llaüt
amb un valor abatut.
Deia:

“Escolteu! Avui és una nit de festa,
però no us cantaré cap gesta.
És una balada dolguda
per a una princesa perduda.
I amb el seu somriure de mel
ella descansava dins del seu taüt de gel.

Amics, quant dolor
s'amaga en l'amor!
Com el puc descriure?
Per Isolda no podia viure.
I amb el seu somriure de mel
ella descansava dins del seu taüt de gel.

Cavalcàvem per un congost estret,
jo tenia molta por (de fet).
No va poder fugir Isolda... Un sorollós allau de neu.
Aleshores ningú tornarà a sentir la seva dolça veu.
Perquè ella, amb el seu somriure de mel
descansava dins del seu taüt de gel.”

Després de la cançó
d'angoixós ressó
s'escoltaren aclaparadors aplaudiments
i uns altres compliments.
I ara aquesta imatge s'esvaïa lentament...

Veia un avantpassat
a la proa d'un galió.
La mar el saludava,
era el món que ell estimava.

Tot seguit observava soldats valents en guerres.
S'escolten crits de dolor.
Fan els canons
el seu soroll de mil trons.
Desapareixien aquelles visions
i quedaren en la meva ànima les meves decepcions.
El meu avantpassat era fort,
perquè jo era feble amb aquesta sort?
I els murs de la cripta em tornaren contesta:
“No facis cap protesta,
Viu amb el que tens,
oh, estranger indefens!”

La meva mirada fou presonera de Su-Liang
i ella parlà del present:
“Només ens hem de preocupar del nostre casament
viu la nostra felicitat intensament.”

I abandonàrem la cripta.

VIII

Arribà el dia del feliç casament
sí, amics, arribà com un dolç somni, finalment.
Durant dos clars matins
ressonaren les trompetes i clarins.
Primer desfilaren els soldats acuirassats,
caminaven amb llances armats,
Cridava l'alegre gentada
quan passava una carrosa argentada.
Flors llançaven entre clams!
Su-Liang havia trobat el seu amor,
motiu per a les poesies del trobador.
Cantaren les campanes del temple
i per uns segons, jo tornava a ser feble.

Molta pompositat
per a un món perdut i aïllat.
Era un somni anhelat?
O era un personatge per la societat
amargament rebutjat?
Després d'un vell càntic de lloança
arribà el desitjat "sí" d'esperança.

Yun-Sang tenia un rei
que manaria amb la seva dura llei.
Després vindria un valent hereu
i tothom tremolaria en escoltar la seva veu!

Arribà el moment del banquet i la reialesa
demostrà un cop més la seva feblesa
amb l'habitual hipocresia.
No sabien com amargar-me el dia!

Finalment, el camí fins unes apartades habitacions,
on Su-Liang em mostrà les seves passions,
antics plaers... ara a Occident oblidats.
Per a ella eren vius i solemnement recordats!
Foren setmanes de felicitat
Com parlar d'un desig de fidelitat?

IX

Deien al palau els espantats trobadors
que el noble Tan-Li amagà encara rancors,
i es refugià a una torre de pedra vermella,
on la bruixa Sarella
-una dona cruel i vella-,
preparà un encanteri,
ple de terror i misteri.

Aleshores tornà de les tombes el Mal,
d'una abandonada necròpolis d'estil oriental,
va ressorgir la Pesta Daurada amb el seu vel fatal.
Nens, dones, soldats, ancians, moriren per la plaga
Per què volia allò aquella desconeguda maga?

Su-Liang i jo contemplàvem horribles malsons,
Ens parlava Tan-Li i Sarella en desagradables visions?
I durant un angoixós mes, el poble torturat
no tenia temps de deixar el mort enterrat.

No! La pesta travessà el murs del palau
i arribà al nostre cau.

Ja no hi ha pau!

Com sabeu poc dura la felicitat
per donar pas a la fatalitat.
I Su-Liang va patir la malaltia,
en el deliri veia com Tan-li sentia alegria.
Morí ell la tarda del mateix dia,
i (abans) em recomanà que marxés aviat
perquè jo semblava el següent marcat.

Els esclaus queien morts!

I somrientment volaren sobre la ciutat els corbs!

Vaig deixar Yun-Sang amb horror,
però ja era víctima d'una estranya febror...

(Nota del professor Augustus Mazidas: Els següents versos foren dictats per l'autor a una infermera en una habitació de l'hospital de Rio de Janeiro.)

Vaig caminar errant,
fugint com un infidel amant.

La selva fou la meua llar...
Per què m'havia d'enfonsar?
Tenia un motiu -un bon motiu-,
de la desgràcia era un captiu.
Per això havia de ser jo viu?
Morí per la Pesta Daurada
Yun-Sang, una ciutat per mi recordada
i (també) Su-Liang, la meua estimada.
Si el nostre amor s'hagués perllongat,
el meu mal desesperat
hauria marxat,
hauria desaparegut
en un món oblidat i perdut.
Ara la febre i la malaltia
m'envolten aquest dia
i sé que no sobreviuré a la nit.
Escolteu vosaltres el meu darrer crit!

PERE DE GUINART

1

PEL MEU ACER, VISC!

Jo, un entristit i malenconiós trobador,
que va viure durant el regnat de Jaume I, el Conqueridor,
us cantaré les balades de Pere de Guinart,
un valent soldat, ara ja desterrat.
Es presentà al castell un noble ociós i astut,
i, davant del monarca cansat i abatut,
va fer mal la seva imatge,
i Pere abandonà en un vaixell aquella platja.

Caminà, després, per poblats boscos,
creuà rius i passejà per regnes foscos.
Frederic II de Suàvia, l'emperador
reclamà el guerrer desterrat pel conqueridor
i es convertí en un fidel soldat de la Guàrdia Reial
perquè a Aquisgrán i el seu palau governava el Mal.
I el mercenari amb un ganivet i una destal d'abordatge
lluïtà contra conspiradors que el volien com a hostatge.
"Pel meu acer, visc! -exclamava victoriós,
mentre l'enemic es movia neguitós."

BOIRA ALS REGNES DEL NORD

Però després Pere de Guinart s'allunyà d'aquella Cort
per visitar les nevades muntanyes del Nord.
Un enfrontament amb llops el deixà esgotat
i s'endinsà, en uns fiords i un poblat.
Eren els mítics vikings els seus habitants,
que parlaven de la seva vida, sempre distants.
Així, es veia com els salvatges pirates a bord
que tornaven en els seus drakkars o vaixells amb el robat or.
Ah! Aleshores havia de casar-se amb un guerrer una presonera
i Pere fugí amb ella després d'una angoixosa espera.

UNA PRINCESA DE L'INDIA

Fidels amics, els meus melangiosos cants
 em mantenen allunyat dels nostres nobles intrigants,
 però us explicaré una recordada història d'amants.
 Pere ara arribava a terres orientals
 i una bonica princesa de l'Índia l'acollia
 amb la seva dolça melodia.
 Descansà el nostre heroi en un palau,
 on només regnaven la beguda, el menjar, l'amor i la pau.
 Molts amants tenia Yasmina, la seva princesa,
 però des de la seva luxosa torre, sempre coneixia la tristesa.
 Finalment pel plaer dels desconeguts es va sentir cansada
 i per a ell va escriure una carta desesperada:

“Per què no m'estimeu?
 Per què fredament em rebutgeu?
 Sé que sóc per a vos una dona de passat dubtós,
 pertanyent a l'amor antic i misteriós.
 No em deixeu en la soledat, si us plau,
 seré la vostra fidel esposa en el nostre ric palau.”

Però Pere no es creia més mentides,
 ja que són les que fan més profundes les ferides
 i en una llarga tempesta de pluja abundant, de nit,
 quan el cor de la seva estimada havia embogit,
 ell amb el seu cavall i escàs equipatge
 havia représ el seu enigmàtic viatge.

Cavalca cavaller!
 Cavalca, oh, guerrer!
 Les avingudes i columnes d'antics palaus
 et criden i els espectres desperten del seus caus.
 Cavalca, guerrer!
 Cavalca, oh, cavaller!

PORTA DE CRANIS

En una bruta i sorollosa taverna,
sota la calor del foc i allunyats d'una furiosa galerna,
Esteve Masricart, l'espadaixí, ens ha contat
que a les espesses selves d'Àfrica havia desembarcat.
Una porta de cranis s'obrí, hi havia cúpules, una ciutat...
davant dels negres súbdits, Sirela, la seva reina blanca
confessà que s'havien enamorat
i per a ell entonà un càntic amargat.
Però Masricart deixà les muralles... Era un entristit desterrat!

EL TRESOR DE SIR FRANCIS DRAKE

Rescatada dels indis, una noia abatuda
explicava una història de riquesa perduda...
Esteve Masricart, un valent espadaxí,
desterrat de la Cort de Felip IV
ara era el seu heroi.
Abans ja havia escoltat
aquella llegenda.

“En una cova dins d’un retallat espadat
-deia la noia-,
el tresor d’un anglés s’havia amagat.
Però ningú l’havia desafiat
perquè prop hi ha boscos i turons,
on viuen uns indis, els ferotges hurons.
Si les riqueses tinguessin els colons
a la nova Amèrica s’acabarien les rivalitats,
la causa dels nostres combats.”

Callat, Masricart portà la noia als poblats
i de les cabanes ja sortien homes armats.
Agraïdament el demanaren ajuda per trobar el tresor
i l’espadatxí abandonà el lloc perquè veia la mort.
Però malauradament els colons eren tossuts,
els mosquets i pistoles s’alçaren contra els indis temuts!
Hi hagué una batalla entre udols ferotges,
perquè guanyaren els tomahawks o destrals dels salvatges.
Es posà el valerós Masricart amb els colonitzadors
i només el desterrat i la noia fugiren dels horrors.

En un bosc apartat,

l’espadatxí fatigosament havia parlat:

“Us ha donat l’or la desitjada compensació?
No, només us ha portat la destrucció.
Pertanyia a Sir Francis Drake el tresor
i mai s’extingiran l’odi i, en la guerra, l’ardor.”

CONQUERIDORS DE LLARK

Des d'una gruixuda torre de marbre, un jove màgic
entonà un vell i oblidat càntic,
era (en realitat) un espantós encanteri,
una maledicció plena d'horror.
Aleshores, a Lucinja, el seu governador
morí al seu llit entre crits i febror
i aviat Atiaros, un príncep renegat,
a la província com a rei rebel s'havia proclamat.
A la Cort, el seriós monarca Jaark
manava amb Leicya, la seva esposa, el planeta Lark
i, angoixats, s'assabentaren de la sinistra rebel·lió.

Qui era el nou profeta de la conspiració?
El poble murmurava que era la mòmia d'un guerrer,
un bruixot i antic líder,
que havia retornat
del passat.

Es preparà l'exèrcit... Mercenaris, soldats,
generals i mariscals uniformats,
arquers, quadrigues i carros acuirassats,
arrossegats per mastodonts, mamuts,
lleons, camells i uns cavalls banyuts.
Es presentà al palau l'Ordre dels Guerrers Vermells,
la qual oferí les seves espases per ajudar a Jaark,
qui temia en qualsevol moment l'atac.

Màgia contra màgia. Oh, guerrers... Lluiteu!
Des de la batalla s'escolta la vostra veu.
Com ocells de foc, les naus
sorten de les estacions i uns altres caus.

Soldats! Es rendeix l'enemic. Les trompetes... Escolteu!
Però al camp hi ha desolació. Era el dolorós preu.
Per decret imperial Atiaros fou desterrat,
quan abans amb la seva estimada s'havia suïcidat.
Els Guerrers Vermells havien marxat
al seu castell abandonat
i al tron el rei Jaark es preguntà amargat
per què havia estat necessari el combat,
aquella estúpida rivalitat.

EL SOMNI DE KOROMATOS

Mireu! Mireu, amics! En aquell negre illot
des del seu argentat palau, governa Koromatos, el bruixot.
Però ara en una torre viu sol, tancat,
des del seu tron de marbre un somni mai ha abandonat.
Un dia les seves galeres de guerra conqueriran Atlàntida!

FELICITATS, TARRAGONA CIUTAT!

Felicitats, Tarragona, ciutat!
Has assolit el teu somni daurat!
Ja ets patrimoni de la Humanitat!
Cantà a Tarraco un cossetà
que fou un soldat d'un patrici romà
i, espasa en mà,
derrotà els conspiradors,
l'ombra dels traïdors.
Arribà a Tarraco August, l'emperador,
i la gentada el clamà amb valor.

(Nota de l'autor: Aquesta poesia es publicà al Diari de Tarragona en una secció dedicada a la ciutat, quan fou declarada Patrimoni de la Humanitat.)

VESPRE.

La tardor no em motiva,
la tardor em recorda la meva estimada,
Colpegen la meva ment,
torturen el meu cervell sàdicament
desagradables records.

Francesc Xavier Parera Gutiérrez